

Ivan Šaško,
pomoćni biskup zagrebački

Homilija

u Misi Večere Gospodnje u zagrebačkoj prvostolnici
Veliki četvrtak, 24. ožujka 2016. u 19 sati

Liturgijska čitanja: Izl 12, 1-8; Ps 115;
1Kor 11, 23-26; Iv 13, 1-15

Dragi naš nadbiskupe Josipe i braćo biskupi Valentine i Mijo,
subraćo svećenici, drage sestre redovnice, dragi bogoslovi,
braćo i sestre u Kristu Gospodinu!

I. Vjerojatno je u svim vremenima bilo slično, ali je očito da u vremenu koje je Gospodin povjerio nama postoje dvije životne poteškoće koje između sebe djeluju gotovo isključivo i proturječno, ali su zapravo dva lica iste stvarnosti. Prvo je od njih *svakidašnjost i nestalnost*, a drugo *vječnost i stalnost*. U sadržaje, u napetost toga dvoga stanu svi ljudski životi. Osjećamo koliko je danas teško živjeti i jedno i drugo.

Redovito se ili jedno ili drugo prenaplaćava; jednomu se daje prevelika važnost, dok se drugo zanemaruje. I zbog toga se u povijesti rađa čas čežnja za vječnošću, a čas pokušaj da svakidašnjost i zemaljsko zamijeni vječnost te da ona nema nikakvog utjecaja na život ljudi i društava.

Danas je vidljivo da izborima i odlukama koje donosimo ne uspijevamo zajamčiti čvrstoću i stabilnost, nešto što može potrajati u vremenu i što nadilazi privremenost. Istodobno je očito da društvene, političke i gospodarske okolnosti ne idu tomu u prilog, ne pomažu nam misliti na trajnost niti se ravnati u skladu s vječnim vrijednostima; više su zaprjeka za planiranje budućnosti koja djeluje svakim danom sve nesigurnijom. Razlog tomu je upravo činjenica da se stvarnost ne promatra u svjetlu vječnosti.

II. Tomu okviru i ozračju očito da pridonosimo i mi sami, dopuštajući da u nama i izvan nas raste nepostojanost. To se odražava ponajprije u međuljudskim odnosima, prepuštenima površnosti i kratkotrajnosti. To se odražava i u izborima zajedničkoga života, pri čemu strah da nešto neće biti dobro posloženo unaprijed stvara stavove privremenosti i način života koji se pretvara u životarenje od danas do sutra.

Tako se u velike životne odluke, kako one koje se tiču duhovnih zvanja tako i one koje se odnose na brak, ulazi da bi ih se živjelo 'dok funkcioniraju'; nekoga se voli 'dok je sve u redu i dok traje', a sve se nastoji pokriti velikim i neuvjerljivim riječima koje zjape prazninom.

Braćo i sestre, nasuprot takvom stavu, večerašnje slavlje živi u ljepoti i istinitosti Božje riječi koja za Isusa kaže: „Budući da je ljubio svoje, one u svijetu, ljubio ih je do kraja.“ (Iv 13, 1) Isus nas je ljubio do kraja, trajno. Ta riječ ne odjekuje prazninom, jer su joj svjedoci tako uvjerljivi: praonik i poniznost koja kleči pred čovjekom, kruh i vino koji su dani drugima, križ na kojemu je prinesena žrtva za druge. U samomu Isusovom dolasku na svijet vidljiva je istinitost rečenice: *ljubio ih je do kraja*. Sveto trodnevlje koje smo započeli najbolja je učionica istinske ljubavi, jer u njemu je sve prožeto trajnošću.

III. S druge strane: ako u nama nije dostatno ukorijenjena čvrstoća i trajnost, teško da možemo dobro živjeti i *svakidašnjicu*, one sasvim obične i sasvim malene stvari za koje ne treba daleki pogled u budućnost, nego pozoran pogled u sadašnjost. U tome čovjek ne uspijeva naći sebe, osmišljenost i radost, pa se brzo umara ili mu postaje dosadno; ne pronalazi zadovoljstvo i lako se izgubi.

Zbog toga smo svjedoci sve većemu pokušaju bijega od svakidašnjice, od stvarnosti i od sadašnjosti; uvijek u potrazi za nečim drugim. Tako svoju vrijednost gubi i spomen, jer ono što je jučer bilo vrijedno, danas to više nije; postalo je nezanimljivim, potrošenim i beznačajnim. Ove večeri Velikoga četvrtka u svojoj smo vjeri pred Isusom, Bogočovjekom, Gospodarom vremena i svjetova, pred Božjom Riječju po kojoj je sve stvoreno.

Pred Isusom smo i on pred nama perući noge svojim učenicima, u poslu koji je bio svakidašnja obveza slugu prema svojim gospodarima, nakon što su se vratili s hoda prašnjavim putovima. Tu svakidašnju gestu Isus ne čini iz nužnosti ili dužnosti, nego iz promišljenosti i ljubavi, da bi učenici, da bismo mi *razumjeli*. Zato im ostavlja pitanje: „Razumijete li što sam vam učinio?“ (Iv 13, 12)

A što je učinio, prije negoli je izišao moliti u Getsemanski vrt? Isus je za nas, u jednoj gesti, *spojio svakidašnjost i vječnost*: svakidašnjost ponizne geste službenika (premda je on Gospodar) i vječnost ljubavi koja ne prestaje trajati; svakidašnjost napora i ljudskosti i vječnost Božjega predanja.

IV. Braćo i sestre, ovo je i spomen-večer Judine izdaje. On izručuje Isusa glavarima, ali – prije toga – Isus *izručuje* ili, bolje: sebe uručuje, daje se u ruke ljudima; polaže svoj život kako je sam rekao (usp. *Iv* 10, 17-18)

Toj otajstvenoj predaji prethodi ljubav nebeskoga Oca koji nam predaje svoga Sina, da „tkogod vjeruje u njega ima život vječni“. Tako se objavljuje noć triju predaja, triju izručenja: Nebeski Otac predaje Isusa svijetu, Juda predaje Isusa zemaljskoj vlasti i spletkama, a Isus sebe predaje nama, prinoseći se u neizrecivosti Božje ljubavi. Noć je to koja do kraja vjekova čuva snagu riječi: *Ovo činite meni na spomen!*

A što čini ljubav pred naizgled konačnom odlukom; pred grijehom koji je već učinjen? Božja ljubav uspijeva vratiti naizgled nepovratno, ući u Judinu odluku i uzeti mu ju iz njegovih ruku: „Nakon zalogaja uđe u nj Sotona. Nato mu Isus reče: 'Što činiš, učini brzo!'“ (*Iv* 13, 27) Isus je pokušao zaustaviti Judu, najprije pranjem nogu, a zatim dajući mu zalogaj. Bez uspjeha. Juda je odlučio otići.

No, Isus ga ne pušta i ne ostavlja sama. On odlazi za Judom i ne prepušta ga njegovim zacrtanim stazama; Isus ulazi u samu izdaju i objavljuje da Juda u sebi ima još nešto osim izdaje i da je Isus odlučio predati samoga sebe. Dakle, tamo kamo Juda odlazi predati Isusa, Isus se već nalazi, čekajući ga, jer je on sebe već predao. Dakle, i kada je učinjena izdaja, Juda je u Isusovu oproštenju. I nakon što je izdao Isusa, Juda je mogao odlučiti želi li prihvatiti Isusovo oproštenje.

Juda je vidio što je učinio (da je Isus osuđen), pokajao se i vratio dobiveni novac; postao je svjestan što se događa i što se odigralo; svjestan težine učinjenoga te shvaća da je on jedan od izvora neizrecive nepravde i nasilja. Očito ga je obuzela tjeskoba, jer nije predvidio takav završetak, nije predvidio da će Isus biti osuđen na smrt. Jer nije želio Isusovu smrt, ali mu se sada otvaraju oči i pomračuje um..

Tako i Učitelj i jedan njegov učenik vise na drvetu: Isus pribijen na križu koji je znak plodnoga i zelenoga drva, dok je Juda obješen na suhome drvetu, slici umiranja. Na početku povijesti svijeta nalazi se Drvo s kojim je povezan izvorni, istočni grijeh, a u središtu povijesti svakoga čovjeka postoji Drvo na kojemu je Bog razorio grijeh i svaku izdaju. Taj čin Božje ljubavi upućuje pitanje Judi: Zar si mislio da je dovoljno trideset srebrnjaka da bi se riješio Boga? Nisi li znao da i svojim najvećim odustajanjem, najvećim grijehom i padom padaš u ruke milosrdnoga Oca?

V. Braćo i sestre, Isus Krist je susretište ponizne svakidašnjice ljudske naravi i uzvišene vječnosti Božjega milosrđa; zagrljaj neba i zemlje, darovan u euharistiji. U kruhu i vinu, znakovima svakidašnjice, ostaje neizreciva vječnost po kojoj trajno smijemo živjeti Božje milosrđe.

Nasuprot brzomu zaboravu koji opterećuje naše vrijeme, euharistija nam pomaže čuvati vrijednost spomena u kojemu je nosivo oproštenje, da ne bismo bili zarobljeni zlom učinjenih grijeha; pomaže nam u svakidašnjici vidjeti vječnost, da ne obescijenimo darovane trenutke i svoje bližnje.

Svaki put kada slavimo svetu misu molimo Gospodina da se spomene svoje nježnosti i milosrđa te ostane i očituje se u nama, u susretima s braćom i sestrama, u svakidašnjoj muci i nadanjima.

Od one večeri, od Posljednje večere, i nama je dano da – pritjelovljeni Kristu – živimo svakidašnjost i vječnost koja je povezana *vjernošću*.

Braćo i sestre, ovo je večer u kojoj nam se Krist daje, da bismo vjerno živjeli svakoga dana, dan za danom, zauvijek; vjerni Božjemu pozivu i svojim odlukama, dan za danom – zauvijek; vjerni i u teškoćama i pod udarcima, dan za danom – zauvijek; vjerni ljubavi, poput Isusa, koji nas je ljubio, a ljubio nas je do kraja.

Amen.